

Doložka vybraných vplyvov

1. Základné údaje	
Názov materiálu	
Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 189/2015 Z. z. o kultúrno-osvetovej činnosti	
Predkladateľ (a spolupredkladateľ)	
Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky	
Charakter predkladaného materiálu	☐ Materiál nelegislatívnej povahy
	☒ Materiál legislatívnej povahy
	☐ Transpozícia práva EÚ
V prípade transpozície uveďte zoznam transponovaných predpisov:	
Termín začiatku a ukončenia PPK	od
Predpokladaný termín predloženia na pripomienkové konanie	2021
Predpokladaný termín začiatku a ukončenia ZP**	
Predpokladaný termín predloženia na rokovanie vlády SR*	

2. Definovanie problému
<i>Uveďte základné problémy, ktoré sú dôvodom vypracovania predkladaného materiálu (dôvody majú presne poukázať na problém, ktorý existuje a je nutné ho predloženým materiálom riešiť).</i> Právna úprava adresuje dva identifikované problémy: Právna úprava spôsobu výberu a odvolania štatutárnych orgánov a vedúcich zamestnancov kultúrno-osvetových zariadení a stanovenie dĺžky ich funkčného obdobia absentuje, čo spôsobuje, že sú riadiaci pracovníci na pozíciách na dobu neurčitú, čím môže nastať istá stagnácia verejných inštitúcií. Spôsob a miera financovania postupových prehliadok a súťaží záujmovej umeleckej činnosti a neprofesionálnej umeleckej tvorby sú z pohľadu jednotlivých zainteresovaných subjektov dlhodobo nevyhovujúce a nedostatočné. Z realizovaného posúdenia kvality postupových súťaží v roku 2021, realizovaného NOC vyplynulo, že najmä regionálne a krajské kolá postupových súťaží nespĺňajú v súčasnosti takmer ani polovicu z 20 kritérií kvality. Pričom práve kvalita regionálnych kôl je zásadná pre úspešné zachytenie miestnych talentov v kreatívnych oblastiach. Celoštátne kolá postupových súťaží spĺňajú v súčasnosti len 65 % kritérií kvality. Podpora krajských a celoštátnych kôl je zabezpečovaná prostredníctvom Fondu na podporu na základe schválenia/neschválenia žiadosti o dotáciu, ktorá podlieha pravidlám stanoveným príslušným fondom, pričom súťažné kolá predchádzajúce druhej (krajskej) úrovni nie sú fondom podporované. V roku 2020 boli regionálne kolá financované prostredníctvom dotačného systému Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, ktorý z hľadiska praxe nie je vhodným nástrojom na uvedený účel a v roku 2021 bola realizácia časti aktivít v rámci pandemických opatrení zabezpečená prostredníctvom rozpočtového opatrenia poskytnutého Ministerstvom kultúry SR Národnému osvetovému centru. Takéto kombinované riešenie je nesystémové, z pohľadu realizátorov nepredvídateľné, administratívne zaťažujúce, finančne poddimenzované a obmedzene koordinovateľné.

3. Ciele a výsledný stav

Uveďte hlavné ciele predkladaného materiálu (aký výsledný stav má byť prijatím materiálu dosiahnutý, pričom dosiahnutý stav musí byť odlišný od stavu popísaného v bode 2. Definovanie problému).

Cieľom návrhu zákona je zlepšiť rozvoj inštitúcií prostredníctvom zvýšenia orientácie na výsledky očakávané od riadiacich pracovníkov kultúrno-osvetových zariadení od zriaďovateľov. Doplnenie spôsobu výberu a odvolania štatutárnych orgánov a vedúcich zamestnancov kultúrno-osvetových zariadení a stanovenie dĺžky ich funkčného obdobia zavedie možnosť po uplynutí funkčného obdobia odborne reflektovať cez výberové konania s odbornou komisiou smerovanie inštitúcie v ďalšom období. Legislatívna zmena je podmienená postupnou implementáciou, ktorá nenaruší odbornú a spôsobilú činnosť kultúrno-osvetových zariadení.

Cieľom návrhu zákona je zvýšenie kvality postupových súťaží. Doplnenie kompetencií pre kultúrno-osvetové zariadenie s celoslovenskou pôsobnosťou so všeobecným zameraním (v súčasnosti Národné osvetové centrum) a kultúrno-osvetové zariadenie s celoslovenskou pôsobnosťou so špecializovaným zameraním (v súčasnosti Slovenská ústredná hvezdáreň), ktorých zriaďovateľom je Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, vyhlasovať, odborne a metodicky riadiť, koordinovať a financovať realizáciu celoštátneho systému postupových súťaží a prehliadok v oblasti záujmovej umeleckej činnosti a neprofesionálnej umeleckej tvorby a v oblasti astronómie a príbuzných vied.

Očakávané zlepšenie miery splňania kvality postupových súťaží do roku 2025, sú podľa odhadov Národného osvetového centra (2021):

- v celoštátnych kolách zo súčasných 65% na 81 %
- v krajských kolách zo súčasných 52 % na 83 %
- v regionálnych kolách zo súčasných 44% na 78 % .

Výsledkom navrhovanej legislatívnej zmeny sa má posilniť kreatívny ľudský kapitál v neprofesionálnom umení v regiónoch na Slovensku, čo má presahy pre zamestnanosť v kreatívnom priemysle, či spokojnosť obyvateľov na Slovensku so životom. Na základe systematickej podpory, je do roku 2028 očakávaná miera kvality postupových súťaží na všetkých regionálnych úrovniach nad 90 % mieru splňania kritérií kvality postupových súťaží.

4. Dotknuté subjekty

Uveďte subjekty, ktorých sa zmeny predkladaného materiálu dotknú priamo aj nepriamo:

Priamo: NOC, SÚH, kultúrno-osvetové zariadenia zriadené alebo založené orgánmi miestnej a regionálnej samosprávy

Nepriamo: orgány miestnej a regionálnej samosprávy, subjekty a jednotlivci aktívni v oblasti záujmovej umeleckej činnosti a neprofesionálnej umeleckej tvorby, široká verejnosť

5. Alternatívne riešenia

Aké alternatívne riešenia vedúce k stanovenému cieľu boli identifikované a posudzované pre riešenie definovaného problému?

Kombinované financovanie ako je realizované v súčasnosti je neudržateľné a nesystémové. Krajské a celoštátne kolá cez FPU so spolufinancovaním VÚC, regionálne kolá do 2019 len cez VÚC, mestá a obce, v roku 2020 cez dotačný program MK SR, v roku 2021 cez rozpočtové opatrenie NOC.

Je nevyhnutné zabezpečiť stabilnú podporu financovania celého systému prehliadok a súťaží

na všetkých úrovniach – regionálnej, krajskej, celoslovenskej.

Napriek ústretočnosti zo strany Fondu na podporu umenia majú možnosti podpory súťaží a prehliadok prostredníctvom tejto inštitúcie svoje reálne limity (podpora kultúrno-osvetovej činnosti nie je explicitne ukotvená v predmetnom zákone¹:

- absentuje podpora regionálnych stupňov
- alokovaná suma v rámci FPU má svoj strop (400 000 Eur)
- v zásade sa pri prideľovaní dotácií nejedná o súťaž v pravom zmysle slova
- klesá kvalita predložených projektov na posúdenie komisiou FPÚ (čo je z principiálneho hľadiska a hľadiska udržateľnosti neprípustné a neakceptovateľné – lebo je podpora poskytovaná na úkor iných kvalitnejších projektov)

Ak by ostala podpora v rámci FPU je nevyhnutné:

- zaviesť a uplatniť princíp súťaženia v rámci kvality projektov, zaviesť iný spôsob kontroly a hodnotenia kvality súťaží
- riešiť otázku vyššej miery spolufinancovania zo strany žiadateľa
- prehodnotiť periodicitu a počet samotných súťaží
- v prípade úvah, ak by sa poskytovala 1 dotácia subjektu na viac súťaží (vzniká problém de minimis)
- regionálna úroveň v rámci FPU podporovaná nebude

Z hľadiska analyzovaných možností sa najvhodnejším spôsobom financovania postupových súťaží/prehliadok záujmovej umeleckej činnosti ukazuje ich zabezpečenie prostredníctvom NOC a SÚH, ktorým vyplývajú povinnosti súvisiace s podporou záujmovej umeleckej činnosti zo zákona i zo zriaďovacej listiny. Systém postupových súťaží je jedinečný z hľadiska vyhlasovania i realizácie. Do systému vstupujú svojou gesciou (finančnou aj organizačnou) subjekty štátnej a verejnej správy. Postupové súťaže nie sú prioritou iba NOC a SÚH ale aj jeho zriaďovateľa. Fond na podporu umenia do systému súťaží vstupuje ako tretí partner, ktorý však nie je odborným garantom ani rezortným vyhlasovateľom súťaží a ani sa nepodieľa na ich realizácii.

Alokáciou finančných prostriedkov do rozpočtu NOC a SÚH, ktoré by na základe zmlúv o spolupráci poskytovalo finančný príspevok realizátorom regionálnych, krajských a celoštátnych kôl, by bola zabezpečená priama garancia NOC a SÚH nad projektmi. Zároveň by sa dosiahla požadovaná miera vzájomnej zodpovednosti, v rámci ktorej by sa realizátori súťaží zodpovedali odborným garantom a vyhlasovateľom súťaží a tí zase Ministerstvu kultúry SR, ktoré je ich zriaďovateľom a v rámci svojej pôsobnosti im stanovuje zabezpečenie systému týchto špecifických postupových prehliadok a súťaží ako jednu z hlavných činností.

6. Vykonávacie predpisy

Predpokladá sa prijatie/zmena vykonávacích predpisov?

☐ Áno

☒ Nie

Ak áno, uveďte ktoré oblasti budú nimi upravené, resp. ktorých vykonávacích predpisov sa zmena dotkne:

7. Transpozícia práva EÚ

Uveďte, v ktorých konkrétnych ustanoveniach (paragrafy, články, body, atď.) ide národná právna úprava nad rámec minimálnych požiadaviek EÚ (tzv. goldplating) spolu s odôvodnením opodstatnenosti presahu.

¹ Zákon o Fonde na podporu umenia a o zmene a doplnení zákona č. 434/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v znení zákona č. 79/2013 Z. z. 284/2014

Predkladaný materiál nie je transpozíciou práva EÚ.

8. Preskúmanie účelnosti

Uved'te termín, kedy by malo dôjsť k preskúmaniu účinnosti a účelnosti predkladaného materiálu.

Uved'te kritériá, na základe ktorých bude preskúmanie vykonané.

Po ukončení roka 2023 bude možné zhodnotiť, koľko postupových súťaží podporených od roku 2023 spĺňa kritériá kvality a porovnať ich s rokom 2021. Hodnotenie bude predmetom rokovania medzi kultúrno-osvetovým zariadením s celoslovenskou pôsobnosťou so všeobecným zameraním a kultúrno-osvetovým zariadením s celoslovenskou pôsobnosťou so špecializovaným zameraním a zriaďovateľom - teda MK SR, najneskôr vždy do marca po ukončení roku podpory.

* vyplniť iba v prípade, ak materiál nie je zahrnutý do Plánu práce vlády Slovenskej republiky alebo Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky.

** vyplniť iba v prípade, ak sa záverečné posúdenie vybraných vplyvov uskutočnilo v zmysle bodu 9.1. jednotnej metodiky.

9. Vybrané vplyvy materiálu				
Vplyvy na rozpočet verejnej správy z toho rozpočtovo zabezpečené vplyvy, v prípade identifikovaného negatívneho vplyvu	☐ Pozitívne	☐ Žiadne	☒ Negatívne	
	☐ Áno	☐ Nie	☒ Čiastočne	
Vplyvy na podnikateľské prostredie z toho vplyvy na MSP Mechanizmus znižovania byrokracie a nákladov sa uplatňuje:	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne	
	☐ Pozitívne	☐ Žiadne	☐ Negatívne	
	☐ Áno		☐ Nie	
Sociálne vplyvy	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne	
Vplyvy na životné prostredie	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne	
Vplyvy na informatizáciu spoločnosti	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne	
Vplyvy na služby verejnej správy pre občana, z toho vplyvy služieb verejnej správy na občana vplyvy na procesy služieb vo verejnej správe	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne	
	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne	
Vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne	

10. Poznámky

V prípade potreby uved'te doplňujúce informácie k identifikovaným vplyvom a ich analýzam. Informácie v tejto časti slúžia na zhrnutie vplyvov a nie ako náhrada za vypracovanie príslušných analýz vybraných vplyvov.

Návrh zákona nemá negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy v roku 2022. Financovanie v roku 2022 je zabezpečené rozpočtovými prostriedkami pre MK SR. Rok 2023 a neskôr bude predmetom zapracovania do návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2023 – 2025 v zmysle harmonogramu tvorby rozpočtu verejnej správy.

11. Kontakt na spracovateľa

Uved'te údaje na kontaktnú osobu, ktorú je možné kontaktovať v súvislosti s posúdením vybraných vplyvov.

Mgr. art., Mgr. Barbora Morongová, PhD. riaditeľka, odbor nehmotného kultúrneho dedičstva a kultúry znevýhodnených skupín obyvateľstva barbora.morongova@culture.gov.sk

12. Zdroje

Uved'te zdroje (štatistiky, prieskumy, spoluprácu s odborníkmi a iné), z ktorých ste pri príprave materiálu a vypracovávaní doložky, analýz vplyvov vychádzali. V prípade nedostupnosti potrebných dát pre spracovanie relevantných analýz vybraných vplyvov, uved'te danú skutočnosť.

Štatistika KULT, informácie o poskytnutých dotáciách z FPU a MK SR, štatistika v rámci projektu Národného osvetového centra – prihlasovanie do elektronického systému súťaží (predpríprava projektu - Manažment údajov v oblasti neprofesionálneho umenia), plány súťaží a prehliadok vytvorené ich vyhlasovateľmi v spolupráci a poradnými orgánmi pre jednotlivé umelecké žánre.

Podklady v rámci práce Dočasnej pracovnej skupiny pre komplexné riešenie problematiky celoštátneho systému postupových prehliadok a súťaží záujmovej umeleckej činnosti a neprofesionálnej umeleckej tvorby v rezorte kultúry, ktorá sa problematikou podrobne zaoberala ešte v predcovidovom období.

Interná analýza NOC: Systém hodnotenia kvality postupových súťaží na základe 20 kritérií. vypracovaná 15.10.2021

13. Stanovisko Komisie na posudzovanie vybraných vplyvov z PPK č.161/2021

(v prípade, ak sa uskutočnilo v zmysle bodu 8.1 Jednotnej metodiky)

☐ Súhlasné

☐ Súhlasné s návrhom na
dopracovanie

☒ Nesúhlasné

Uved'te pripomienky zo stanoviska Komisie z časti II. spolu s Vaším vyhodnotením:

II. Pripomienky a návrhy zmien: Komisia uplatňuje k materiálu nasledovné pripomienky a odporúčania:

K vplyvom na rozpočet verejnej správy

V doložke vybraných vplyvov je označený negatívny, rozpočtovo nekrytý vplyv. V analýze vplyvov sú kvantifikované výdavky verejnej správy celkom v roku 2021 v sume 644 tis. eur, v roku 2022 v sume 694 tis. eur, v roku 2023 v sume 1,42 mil. eur a v roku 2024 v sume 1,59 mil. eur. Nekrytý vplyv sa predpokladá od roku 2023 a to v sume 1,06 mil. eur v roku 2023 a 1,21 mil. eur v roku 2024.

V tabuľke č. 1 analýzy vplyvov Komisia žiada:

- Uviesť vplyv na výdavky v roku 2022 v správnej výške,- zapracované
- V roku 2022 v časti Financovanie zabezpečené v rozpočte uviesť správne sumy pre Fond na podporu umenia a Národné osvetové centrum, ,- zapracované
- Upraviť vplyv na mzdové výdavky zo 17 913 eur na 13 248 eur v rokoch 2023 a 2024 v súlade s tabuľkou č. 5 z dôvodu, že v tabuľke č. 1 sú v riadku Vplyv na mzdové výdavky uvedené osobné výdavky (vrátane poistného). ,- zapracované

V tabuľke č. 5 Komisia žiada uviesť priemerný mzdový výdavok mesačný, nie ročný. Komisia taktiež upozorňuje, že v príspevkovej sfére sa rozpočtuje objem výdavkov na poistné na úrovni 34,95 % k objemu mzdových výdavkov a nie 35,2 %, - zapracované

Komisia žiada zosúladiť tabuľku č. 1 s tabuľkou č. 4 z dôvodu rozdielnych údajov

uvedených v kategórii 640 pre Národné osvetové centrum v roku 2022. ,- zapracované

Všetky vplyvy vyplývajúce z návrhu Komisia žiada zabezpečiť v rámci schválených limitov výdavkov a počtu zamestnancov kapitoly MK SR na príslušný rozpočtový rok, bez dodatočných požiadaviek na štátny rozpočet.

V nadväznosti na uvedené Komisia žiada prepracovať materiál tak, aby z neho nevyplýval rozpočtovo nekrytý vplyv. - Nezpracované.

Zdôvodnenie: Plán vypracovať novelu zákona s predmetným zámerom reformovať rozvoj miestnej a regionálnej kultúry a činnosť NOC bol jasne formulovaný v Programovom vyhlásení vlády na roky 2020-2024 ako aj v Pláne legislatívnych úloh vlády SR na mesiace jún až december 2021. Uskutočniť legislatívnu zmenu s konkrétne formulovaným zámerom bez nároku na financie, tzn. aby z materiálu nevyplýval rozpočtovo nekrytý vplyv nie je z podstaty veci možné. Ministerstvu kultúry SR nebolo umožnené zaradiť reformy s dosahom na rozpočet do budúcich rokov ani do Plánu obnovy. Zamedzením realizácie reformnej činnosti v zmysle predloženého návrhu zákona nie je možné implementovať úlohy definované v Programovom vyhlásení vlády SR na roky 2020-2024.

Ministerstvo kultúry SR pristúpilo k príprave predkladaného materiálu zodpovedne s ohľadom na podrobnú analýzu skutkového stavu a potrieb v predmetnom segmente kultúry. Pre rok 2022 nevyžadujeme žiadne navýšenie pre túto reformu. V roku 2023 má byť realizovaná zmena zákona o rozpočtových pravidlách vo verejnej správe a financovanie bude podliehať vopred stanoveným limitom. Keďže t. č. neexistuje žiadna metodika, ako bude nastavovanie limitov realizované, komunikujeme finančnú požiadavku v súlade so schválenými prioritami a plánmi a to v dostatočnom predstihu.

Zavedenie systematického financovania dlhodobo finančne poddimenzovaných aktivít, ktorých cieľovým prijímateľom sú v konečnom dôsledku hlavne obyvatelia z celého Slovenska (rôzne cieľové skupiny) so širokospektrálnym záberom aktivít bez účelového navýšenia finančného krytia v rezorte je nerealizovateľné. Uvažovanie o zámere zvyšovania kvality a posilňovania autorít organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva kultúry SR – najmä Národného osvetového centra – ktorého transformácia na etablovanú ustanovizeň je taktiež úlohou definovanou v Programovom vyhlásení vlád SR na roky 2020-2024 by pri akceptovaní vnesenej pripomienky taktiež nebolo možné.

Kľúčovým zámerom zmeny zákona je zabezpečenie stabilného financovania celoštátneho systému súťaží a prehliadok záujmovej umeleckej činnosti a neprofesionálnej umeleckej tvorby, ktoré majú na Slovensku dlhodobú tradíciu, no ich podpora je nedostatočná a nesystémová. Tento zámer bol definovaný aj v Programovom vyhlásení vlády SR na roky 2020-2024 a Pláne legislatívnych úloh Vlády SR na mesiace jún až december 2021. V záujme zachovania a rozvoja funkčného systému vrátane zabezpečenia nevyhnutných a kvalitatívne adekvátnych podmienok na jeho existenciu za účelom podpory a rozvoja umeleckého talentu a kreativity obyvateľov Slovenska vyžaduje intenzívnu a účelovú pomoc. Zavedenie jasného a transparentného financovania má zabezpečiť posilnenie priameho odborného a metodického vplyvu vyhlasovateľov – garantov súťaží na celý systém, tzn. pozitívne sa odraziť vo výkone činnosti kultúrno-osvetových zariadení

s celoslovenskou pôsobnosťou zriaďovaných Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky (Národné osvetové centrum, Slovenská ústredná hvezdáreň) ako aj ostatných aktívne participujúcich realizátorov - kultúrno-osvetových zariadení zriaďovaných subjektmi územnej samosprávy a v neposlednom rade širokej verejnosti.

Okrem dlhodobu neriešeného stavu zasiahli komplexný proces realizácie celoštátneho systému postupových súťaží a prehliadok záujmovej umeleckej činnosti a neprofesionálnej umelec výrazným spôsobom pandemické opatrenia a obmedzenia platné v rokoch 2020 a 2021. V sledovanom období došlo k výraznému narušeniu kontinuity viac ako 20 typov podujatí vyhlasovaných organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v trojstupňovom systéme (na regionálnej, krajskej a celoštátnej úrovni) s rôznou periodicitou a špecifikáciou pre rozdielne cieľové i vekové skupiny. Dlhodobu obmedzené podmienky pre činnosť jednotlivých subjektov (jednotlivcov, kolektívov – hlavných aktérov daného segmentu kultúry) vyžadovali pred nastavením financovania systému do budúcnosti neustále monitorovanie, realizáciu prieskumov skutkového stavu, zmeny plánov a ich opakované prehodnocovanie spojené aj s hľadaním alternatívneho spôsobu realizácie umeleckej činnosti, pričom aj pre súčasné obdobie je stále príznačný ťažko predvídateľný návrat k plnohodnotnej umeleckej príprave obzvlášť v kolektívnych umeniach. O to viac je jasná vízia a istota financovania kľúčová.

Doložka vplyvov odzrkadľuje finančné aspekty súvisiace s predmetnou legislatívnu zmenou na najbližšie roky a reflektuje jednotlivé zmeny a dopady, ktoré v tejto sfére kultúry nastali. Opiera sa o najaktuálnejšie výsledky odbornej spolupráce a konsenzus zainteresovaných aktérov – členov odborných poradných orgánov pre jednotlivé umelecké žánre, ktorí museli pri zostavovaní plánov súťaží a prehliadok zohľadňovať neustále sa meniacu epidemiologicko-spoločenskú situáciu a nastaviť plány tak, aby boli reálne a realizovateľné. Investícia do osobnej tvorivej a umeleckej realizácie obyvateľstva Slovenska, rozvoja umeleckých zručností prostredníctvom plnohodnotného a kvalitného trávenia voľného času a podpory talentov sa pozitívne odrazí nie len v kultivovanosti a hodnotovom nastavení verejnosti, ale aj na psychickom a fyzickom zdraví. WHO dlhodobu poukazuje na pozitívny vplyv a priaznivé účinky umenia na zdravie obyvateľstva, význam umenia je empiricky dokázaný aj pri prevencii a liečbe ochorení.

Vyhodnotenie: Pripomienky vznesené v rámci PPK boli čiastočne akceptované.

14. Stanovisko Komisie na posudzovanie vybraných vplyvov zo záverečného posúdenia č. (v prípade, ak sa uskutočnilo v zmysle bodu 9.1. Jednotnej metodiky)

☐ Súhlasné

☐ Súhlasné s návrhom na dopracovanie

☐ Nesúhlasné

Uveďte pripomienky zo stanoviska Komisie z časti II. spolu s Vaším vyhodnotením: